

## El nostre Vè Centenari

**A**ra fa cinc-cents anys justos, el dia 30 d'abril de 1492, el decret d'expulsió dels jueus dictat un mes abans pels reis catòlics va arribar a la ciutat de Girona. Tres mesos després, el 31 de juliol, el Call va ser definitivament abandonat pels seus últims moradors. El dia 4 d'agost, després de comprovar que es trobava deshabitat, els jurats van donar llicència per obrir totes les portes i finestres tapiades, i el barri va tornar a tenir pas i sortida com qualsevol via pública.

S'acabaren així sis-cents anys de presència dels jueus en el cor mateix de Girona, durant els quals la comunitat hebrea, hostilitzada pels cristians amb una dramàtica intermitència, va exercir una vasta influència sobre el seu entorn i fins a horitzons molt llunyans. Encara fa poc, en ocasió de la seva estada a Catalunya, l'historiador Yom Tov Assis, professor de la Universitat Hebrea de Jerusalem, confirmava l'opinió de Gershom G. Scholem sobre la importància cabdal del centre cabalístic de Girona en la història del misticisme jueu.



Durant mig segle —des de 1492 fins gairebé abans d'ahir— el silenci i l'oblit més pregon van planar com una llosa sobre el Call. Els llibres sobre Girona li dedicaven amb prou feines quatre ratlles, i el seu espai físic, dissimulat i perdut, no mereixia ni un rètol al carrer ni el més petit esment a les guies ciutadanes. De sobte, fa una vintena d'anys, es va produir una recuperació peculiar, conflictiva sovint per la contraposició de projectes, de criteris i d'interessos. Ara un acord també difícil entre les institucions públiques vol donar pas a un procés sempre ajornat de revitalització i de promoció del Call, però, de moment, el V Centenari de l'expulsió dels jueus ens ha agafat completament desprevinguts.

Aquesta efemèride històrica era, sens dubte, la gran ocasió d'or per culminar amb accions definitives la recuperació del Call i per fer de la seva memòria l'emblema d'una Girona que, superats vells errors, assumís els valors del seu passat. La commemoració podia adquirir un gran abast simbòlic i convertir-se en un motiu excepcional de promoció de la ciutat.

Una vegada més, hem fet tard. Haurem deixat passar de llarg el nostre V Centenari, sense aprofitar-lo per aprofundir en les arrels de l'herència jueva i per projectar cap enfora aquest llegat essencial de la nostra història i de la nostra personalitat col·lectiva.

*El call de Girona,  
colgat pel silenci.*